

לימוד עם אמירת ספר תהלים

הציבור מוזמן לשיעור זום שבועי

ביום ראשון 8-9 בערב

נקרא את המזמורים, ננתח את המבנה ואת המסרים שלהם
לפי הפרשנות ההקשרית, כולל הקשרם בספר תהלים ומקבילות
בשאר ספרי המקרא.

נשלב תפילות, תובנות ומסרים מהמזמורים
לתקופה של "חרבות ברזל"

באתר נמצא חומר רב
לאמירת ולהוראת ספר תהלים

www.tehillim.org.il

מפי דר' בני גזונדהייט

השיעורים מוקדשים
לחיילי צבא ההגנה לישראל
העומדים על משמר ארצנו

בשיתוף עם קתדרה מתנס גוש עציון

כניסה חופשית

<https://us02web.zoom.us/j/5183561136?pwd=bHJLSmVoc0pPSW81Q1ZkVm0rQUZWZz09>

תפילה לחיילי צה"ל

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את חילי צבא
ההגנה לישראל ואנשי כחות הבטחון, העומדים על משמר ארצנו
וערי אלהינו, מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים, ומן היס הגדול עד
לבוא הערבה, ביבשה באויר ובים.

יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו נגפים לפניהם! הקדוש ברוך הוא
ישמר ויציל את חילינו מפל צרה וצוקה, ומפל נגע ומחלה, וישלח
ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. ידבר שונאינו תחתיהם, ויעטרם
בכתר ישועה ובעטרת נצחון. ויקים בהם הכתוב: "כי ה' אלהיכם
ההלך עמכם, להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם" ונאמר: אמן.

ספר תהלים כספר

מבנה ומשמעות של ספר תהלים

על פי הפרשנות ההקשרית

בני גזונדהייט

מזמור צ"ב = "לעולם שכולו שבת"

Contextuality

- קריאת מזמור צ"ב – מבנה ושירשורים
- מקבילות של מזמור צ"ב בסיפור של ספר תהלים – מבנה ספר תהלים כספר

Intertextuality

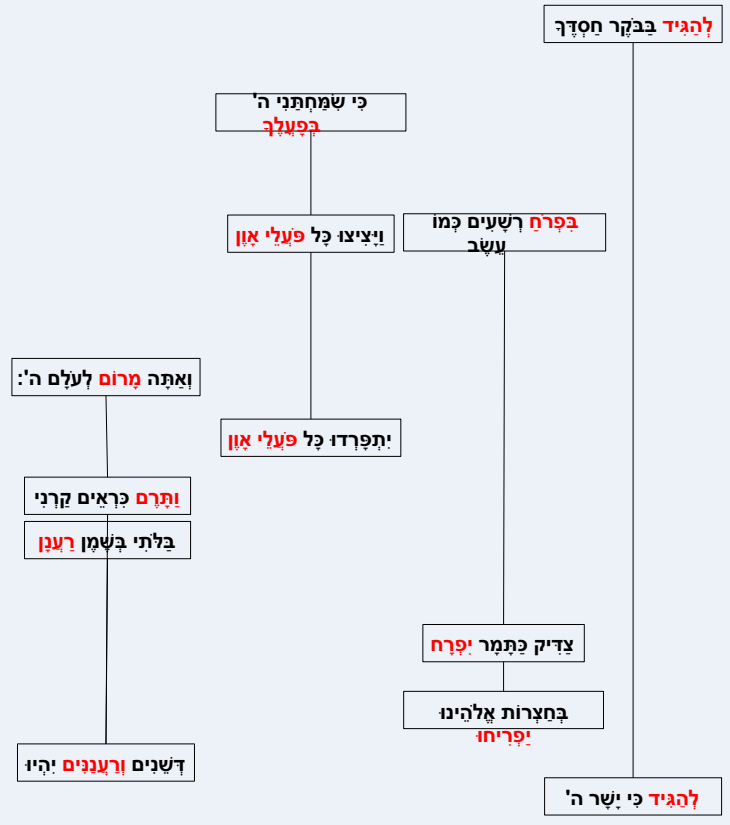
- מקבילות של מזמור צ"ב עם שאר ספרי המקרא

www.tehillim.org.il

beni.gesundheit@tehillim.org.il

קשרים בתוך המזמור

חלוקת המזמור

מזמור צ"ב

שמחת המשורר על בריאת ה'	א	מזמור שיר ליום השבת:
	ב	טוב להדות לה'
	ג	להגיד בבקר חסדך
הצלת המשורר מידי הרשעים	ד	עלי עשור ועלי נבל
	ה	כי שמחתי ה' בפעלך
	ו	מה גדלו מעשיך ה'
תפילה לשבת עם צדיקים במקדש	ז	איש בער לא ידע
	ח	בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און
	ט	להשדם עדי עד:
	י	כי הנה איביך ה'
	יא	ותרם כראים קרני
	יב	ותבט עיני בשורי
	יג	צדיק כתמר יפרח
	יד	שתולים בבית ה'
	טו	עוד ונבון בשיבה
	טז	להגיד כי ישר ה'

7 פסוקים, 52 מילים, 3 x שם ה'

7 פסוקים, 52 מילים, 3 x שם ה'

קשרים עם ספרים אחרים

צ"ב, ג.ה.טז: ואמונתך בלילות: כי שמחתי ה' בפעלך: להגיד כי ישר ה' צורו ולא עולתה בו
 דברים ל"ג, יז: בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו
 שופטים ה', לא: כן יאבדו כל איביך ה' ואקביו קצאת השמש בגבירתו
 צ"ב, יא: ותרם כראים קרני
 צ"ב, י: כי הנה איביך ה' כי הנה איביך יאבדו

סמיכות המזמור בספר תהלים

צ"א, ח: רק בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה
 צ"ב, יב: ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני:
 צ"ד, ט: הנטע און הלא ישמע אם יצר עון הלא יביט:
 צ"ב, א-ה: מזמור שיר ליום השבת... להגיד בבקר חסדך... כי שמחתי ה' בפעלך במעשי ידך ארנן:
 צ"א, טז: ארך ימים אשביעהו
 צ"ד-טו: שבענו בבקר חסדך ונרננה ונשמחה בכל ימינו: שמחתנו כימות עניתנו
 צ"ד-טו: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה כלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש:
 פ"ג, ג: כי הנה איביך יהמינו ומשנאיך נשאו ראש:
 צ"ב, י: כי הנה איביך ה' כי הנה איביך יאבדו ותפרדו כל פעלי און:
 פ"ט, נב: אשר חרפו איביך ה' אשר חרפו עקבות משיחך: צ"ב, י: כי הנה איביך ה' כי הנה איביך יאבדו ותפרדו כל פעלי און:

7 פסוקים, 52 מילים, 3 שורות

מזמור צ"ב

- א מזמור שיר ליום השבת:
- ב טוב לזהות לה
- ג להגיד בבקר חסדך
- ד עלי עשור ועלי נבל
- ה כי שפחתני זה בפעלך
- ו מה נזילי מעשיתי זה
- ז איש בער לא ידע
- ח בקרח רשעים כמו עשב ויצאו כל פעלי און להשקדם עדי עד:
- ט ואתה מרחם לעולם ה:
- י כי הפה איבדו זה יתפרדו כל פעלי און:
- יא ותתם כראים קרני בקמים עיני בשערי תשמענה אנני:
- יג צדיק כחמר יפרח שתולים בבית זה
- יד עוד יגובון בשיבה
- טו להגיד כי ישר זה

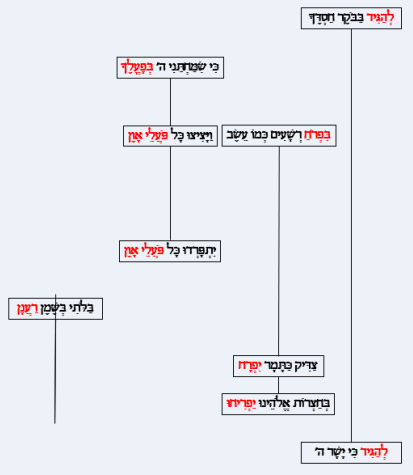
שמות המשור על בריאתו

העלת המשור מירד הרשעים

תפילה לשבת עם צדיקים במקום

חלוקת המזמור

קשרים בתוך המזמור

קשרים עם ספרים אחרים

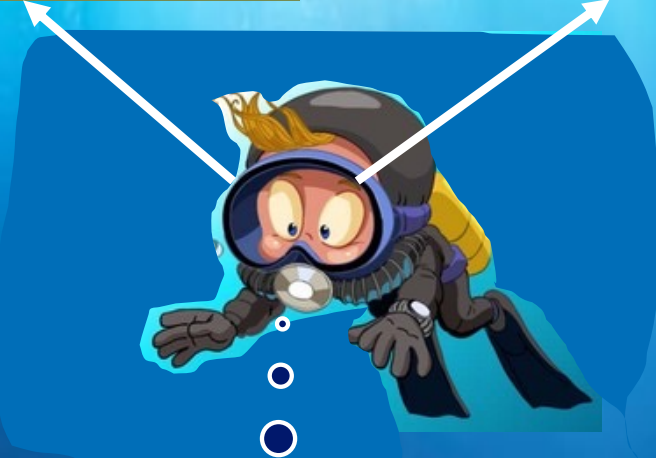
צ"ב, ג'ה:טו: ואמנן כדליתו כי שפחתני זה בפעלך: למנוח כי ישר זה יצאו כל פעלי און	קשרים עם ספרים אחרים
צ"ב, יא: ותרים כראים קרני	דברים ל"ג, יז: כבוד שורו הדר לו כדכ"ג וצ"ג
צ"ב, י: כי הנה איבדו זה כי הנה איבדו האבוד	שופטים ה', ל"א: כן האבודו כל איבדו זה ואהבו כיצאת השמש בגברתו

סמיכות המזמור בספר תהלים

צ"א, ה: רק בשניך תבין ושלמת רשעים תראה	צ"ב, יב: ותבט עיני בשערי בקמים עלי מרעים משמעתה ויגיד
צ"ג, ה: כי שפחתני בבקר חסדך ויגיד	צ"ב, א-ה: מזמור שיר ליום השבת... למנוח בבקר חסדך
צ"ד, ה: כי אלה שנים בשניך ביום אתמול כי יגבר ואשמרה כלה זה ידעתם שעה יהי בכרך פמיצי ויחלו בכרך ויציו ותלך לערב ומולך ויבש	צ"ב, ו: כי שפחתני זה בפעלך במעשי ידוך ויגיד
צ"ה, ג: כי הנה איבדו והתיון ומשאנך נסאו ראש:	צ"ב, י: כי הנה איבדו זה כי הנה איבדו יאבדו יתפרדו כל פעלי און: חסדך ואמנתי: כדליתו:
צ"ו, ג: כב אשר חרפו איבדו זה אשר חרפו עקבות משיתך:	צ"ב, י: כי הנה איבדו זה כי הנה איבדו יאבדו יתפרדו כל פעלי און:

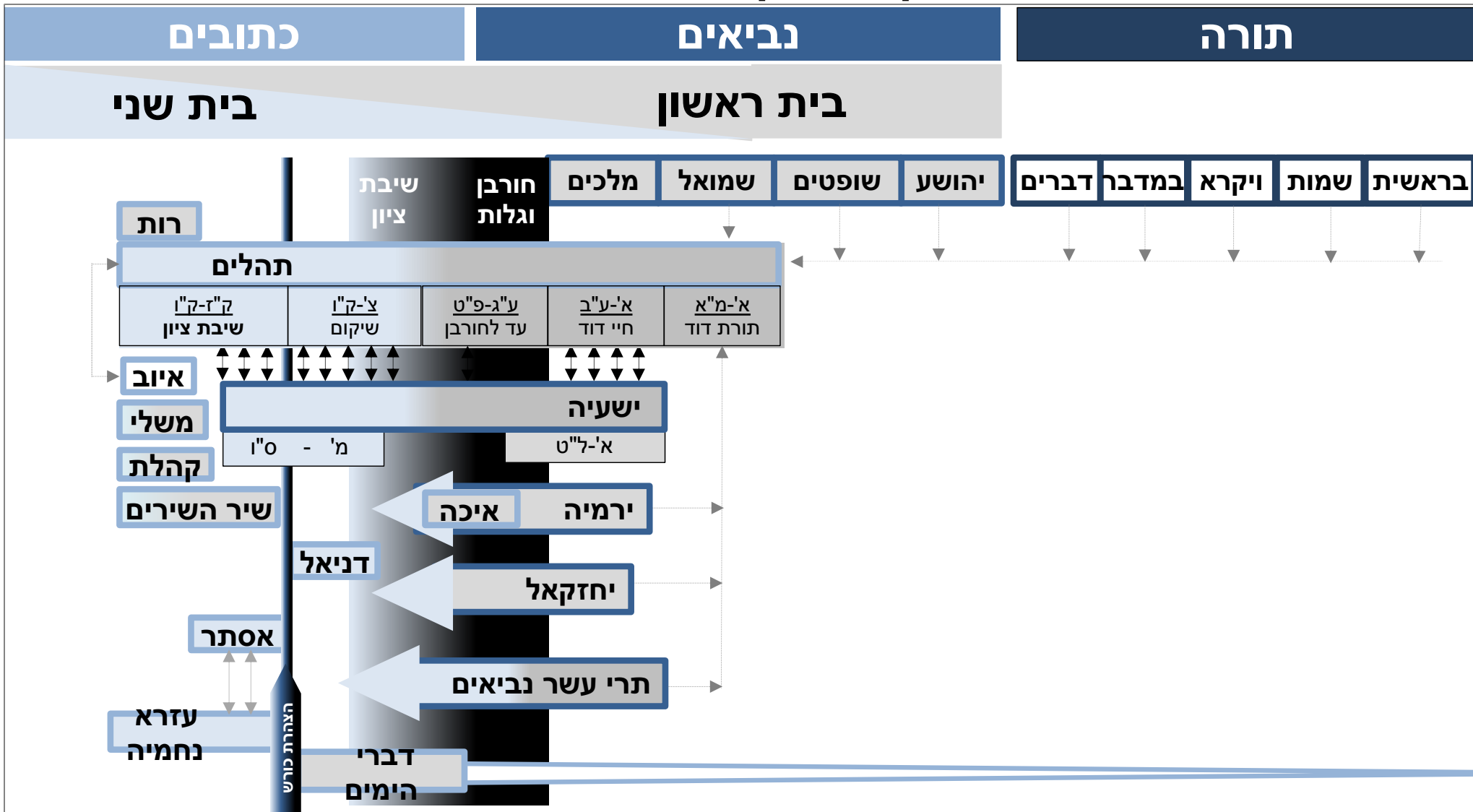
Intertextuality

Contextuality

גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך:
(תהלים קי"ט, יח)

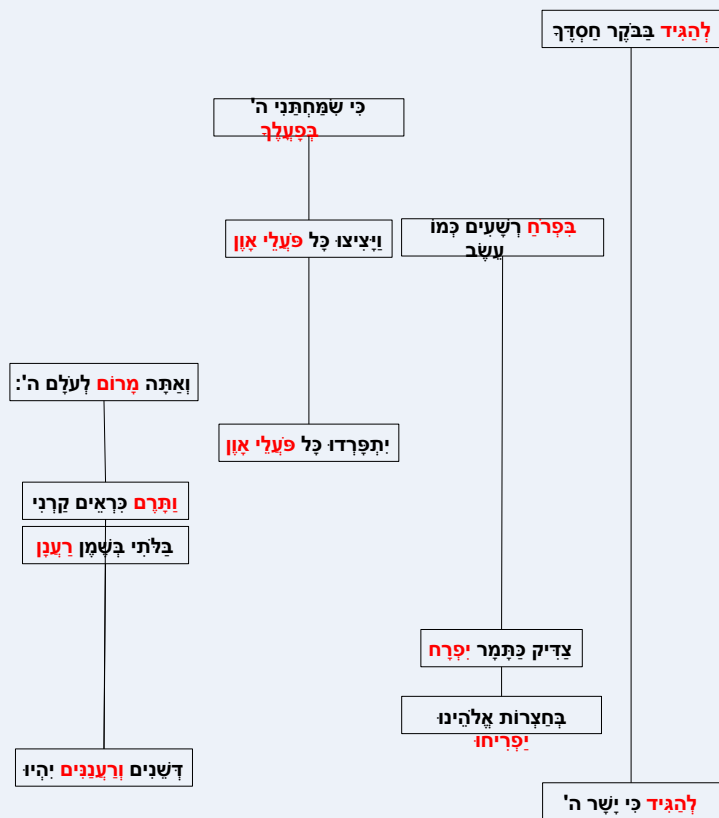
ספרי המקרא ומיקומו של ספר תהלים

ויקרא רבה ט"ז, ד (בדומה ירושלמי חגיגה פ"ב): **בן עזאי היה יושב ודורש והאש מלהטת סביבותיו, אמרו ליה: שְׂמָא בְּסֻדְרֵי מְרֻכְבָּה אֲתָה עוֹסֵק? אָמַר לְהֵן: לָאו, אֲלֵא מְחֻרֵז דְּבָרֵי תוֹרָה לְנַבִּיאִים, וְנַבִּיאִים לְכְתוּבִים, וְדְבָרֵי תוֹרָה שְׂמַחִין כְּיוֹם נְתִינְתָן בְּסִינֵי עֵקֶר נְתִינְתָן בְּאֵשׁ נְתָנוּ, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב: 'וְהָרָה בְּעֵר בְּאֵשׁ' (דברים ד', יא)**

קשרים בתוך המזמור

חלוקת המזמור

מזמור צ"ב

	א	מזמור שיר ליום השבת:
	ב	טוב להדות לה'
שמחת המשורר על בריאת ה'	ג	להגיד בבקר חסדך
	ד	עלי עשור ועלי נבל
הצלת המשורר מידי הרשעים	ה	כי שמחתני ה' בפעלך
	ו	מה גדלו מעשיך ה'
	ז	איש בער לא ידע
	ח	בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און
	ט	להשדם עדי עד:
תפילה לשבת עם צדיקים במקדש	י	ואתה מרום לעלים ה':
	יא	כי הנה איביך ה' כי הנה איביך יאבדו
	יב	יתפרדו כל פעלי און:
	יג	ותרם כראים קרני ותבט עיני בשורי תשמענה אזני:
	יד	צדיק כתמר יפרח
	טו	במחרות אלהינו יפריחו: דשנים ורעננים יהיו:
	טז	עוד ונובון בשיבה להגיד כי ישר ה' צורי ולא עלתה עולתה בו:

7 פסוקים, 52 מילים, 3 x שם ה'

7 פסוקים, 52 מילים, 3 x שם ה'

קשרים עם ספרים אחרים

צ"ב, ג.ה.טז: ואמונתך בלילות: כי שמחתני ה' בפעלך: להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו

דברים ל"ב, ד: הוצור תמים פעלוּ בִּי כָּל דְּרָכֶיךָ מִשְׁפָּט אֱ-לֹהִים אֱמוּנָה וְאִין עוֹל צְדִיק וַיִּשֶׁר הוּא:

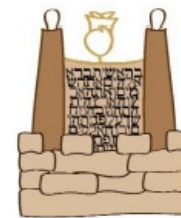
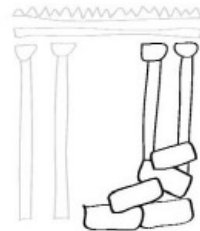
צ"ב, יא: ותרם כראים קרני

דברים ל"ג, יז: בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו

צ"ב, י: כי הנה איביך ה' כי הנה איביך יאבדו

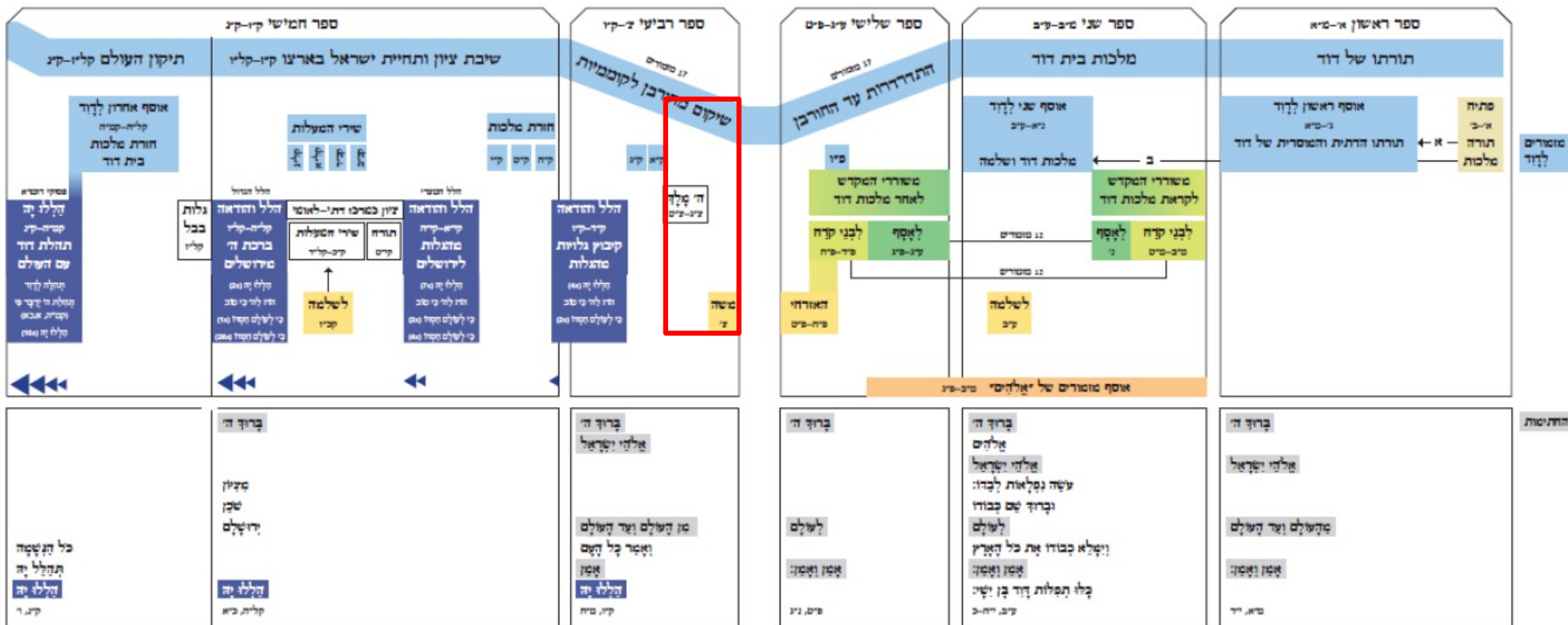
שופטים ה', לא: כן יאבדו כל אויביך ה' ואהבו כצאת השמש בגברתו

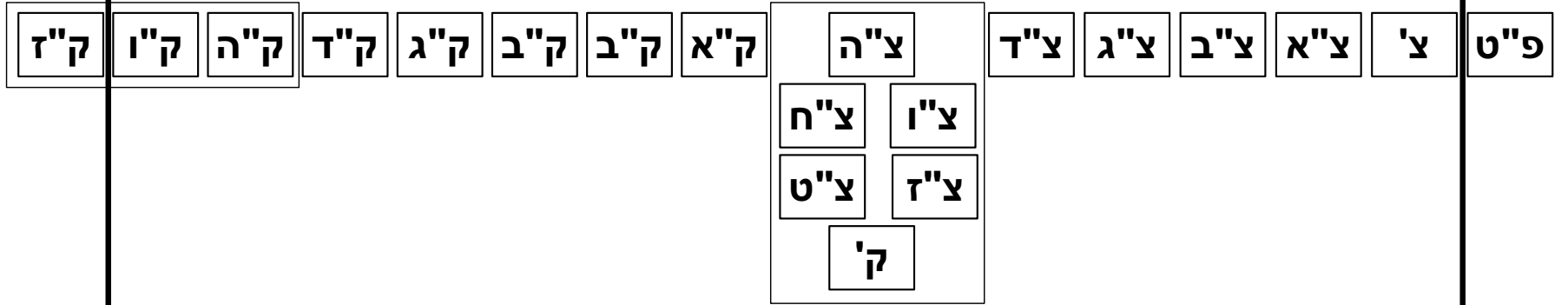
ספר תהלים כספר • תוכן, מבנה ומשמעות

חלק שני (צ'-ק"ג) - שיבת ציון, חזרת מלכות דוד וגאולת העולם

חלק ראשון (א'-פ"ט) - מלכות בית דוד בימי בית ראשון

מזמור צ"ב

חלוקת המזמור

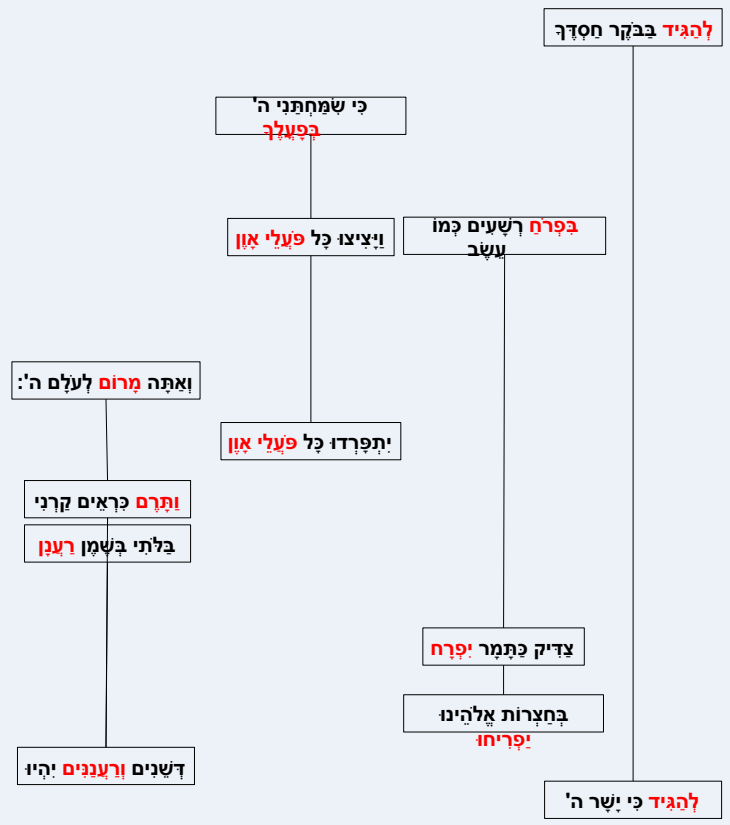
קשרים בתוך המזמור

א	מזמור שיר ליום השבת:
ב	טוב להדות לה'
ג	להגיד בבקר חסדך
ד	עלי עשור ועלי נבל
ה	כי שמחתני ה' בפעלך
ו	מה גדלו מעשיך ה'
ז	איש בער לא ידע
ח	בפרח רשעים כמו עשב
ט	להשדם עדי עד:
י	כי הנה אביך ה'
יא	ותרם כראים קרני
יב	ותבט עיני בשורי
יג	צדיק כתמר יפרח
יד	שתולים בבית ה'
טו	עוד ינובון בשיבה
טז	להגיד כי ישר ה'

שמחת המשורר על בריאת ה'

הצלת המשורר מידי הרשעים

תפילה לשבת עם צדיקים במקדש

7 פסוקים, 52 מילים, 3 x שם ה'

7 פסוקים, 52 מילים, 3 x שם ה'

סמיכות המזמור בספר תהלים

צ"א, ח: רק בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה

צ"ב, יב: ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני:

צ"ד, ט: הנטע און הלא ישמע אם יצר עין הלא יביט:

צ', יד-טו: שפענו בבקר חסדך ונרננה ונשמחה בכל ימינו: שמחנו כימות עניתנו

צ"א, טז: ארץ ימים אשביעהו

צ"ב, א-ה: מזמור שיר ליום השבת... להגיד בבקר חסדך... כי שמחתני ה' בפעלך במעשי ידיך ארנן:

צ', ד-ו: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו בבקר בחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש:

פ"ג, ג: כי הנה אויביך יהמיון ומשנאיך נשאו ראש:

צ"ב, ג: להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות:

צ"ב, י: כי הנה אויביך ה' כי הנה אויביך יאבדו יתפרדו כל פעלי און:

פ"ט, נב: אשר חרפו אויביך ה' אשר חרפו עקבות משיחך: צ"ב, י: כי הנה אויביך יאבדו יתפרדו כל פעלי און:

סיכום

ספר תהלים כספר

מבנה ומשמעות של ספר תהלים

על פי הפרשנות ההקשרית

ספר תהלים -
פרשנותו והוראתו

מזמור צ"ב = "לעולם שכולו שבת"

Contextuality

- קריאת מזמור צ"ב – מבנה ושירשורים
- מקבילות של מזמור צ"ב בסיפור של ספר תהלים – מבנה ספר תהלים כספר

Intertextuality

- מקבילות של מזמור צ"ב עם שאר ספרי המקרא

www.tehillim.org.il

beni.gesundheit@tehillim.org.il

בני גזונדהייט

ספרות מומלצת

- Hossfeld FL, Zenger E: Psalmen 51-100 (HThKAT), Herder, Freiburg/Basel/Wien, 2000, 627-643.
- German (English Translation)

מבנה ומשמעות של כל ספר תהלים

- Wilson GH. *The Editing of Hebrew Psalter* SBLDS 76 Chico, 1985
- Zenger, Erich (ed) *The composition of the book of Psalms* 2010
- J. Clinton McCann (ed.) *The Shape and Shapin-g of the Psalter*, Journal for the Study of the Old Testament, Sheffield Academic Press, 1993, Supplement Series 159
- Ballhorn, Egbert: *Zum Telos des Psalters :der Textzusammenhang des Vierten und Fünften Psalmenbuches (Ps 90-150)*, 2004, 409 pages.

www.tehillim.org.il

שלמי תודה

אריה בר טוב, דר' אורן גלבולום "עריכה עם ערכים"
הרב פרופ' יונתן גרוסמן

הרב ג"י קלמן, טורונטו
סוזן סונא, אלון שבות
דר' אודרי סמואלס, רחובות

הכנת האתר www.tehillim.org.il

גרפיקאיות שולמית מאיר, תמר וידר, תמר גוטמן

דוד

המלך

עזרא הסופר